

מאתר העיון

פסקי הלכות ודברות קודש ממרץ בעל השביבי אש שליט"א

פרשת יתרו תש"פ

מאתר העיון שביבי אש על התורה

העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים, והדברים קילורין לעינים. ועיין עוד בדברות קדשו הנלהבים של הרמב"ן בסוף פרשת בא. [מלכו זה נכלה בהך קרא דאני ה"א אשר הוצאתיך מארץ מצרים חובת הציפוי והתקוה לישועה כמבואר בספר הסמ"ק מצוה א, עיי"ש והאמ"ל].

בענין המקדש צריך שיטעום

הנה אי בגמ' פסחים דף קז. המקדש צריך שיטעום, ומובא בטור ובשו"ע או"ח סי' רע"א דעת הגאונים שדוקא המקדש בעצמו צריך לטעום ולא סגי בטעימת אחרים, והנה שאר הראשונים אית להו דשפיר מהני טעימת אחרים וראייתם היא מההיא דעירובין דף מ: דהוי מהני טעימת הקטן אי זמן דיוהכ"פ היה מעון כוס, עיי"ש, אלמא דלא מעכב טעימת המבכר עצמו וכמבואר ברשב"ם דף ק: צריך לומר בדעת הגאונים דאינהו אית להו דקידוש שאני משאר כוס של ברכה ומשום דאינהו סברי דהך דיןא דהמקדש צריך שיטעום בדף קז. הוא דינא באנפי נפשיה מלבד מה שאמרו בדף קה: דכוס של ברכה צריך טעימה, דגבי קידוש איכא דינא חדתא דהמקדש עצמו צריך שיטעום וזו הלכה מחודשת בקידוש, וההיא דעירובין איירי בשאר כוס של ברכה וכך הוא להדיא בדברי הר"ן גיאות הלכות קידוש, שכתב חומר בקידוש משאר ברכות, שהמקדש אם טעם הוא מלא לוגמיו יצא ובשאר ברכות אעפ"י שלא טעם הוא אלא אחרים מהני וכדההיא דעירובין, עכ"ד והובא גם בטור כאן, ובפשוטות היה נראה לומר דלהך שיטתא באמת שיעור טעימת מלא לוגמיו הוא דין דוקא בקידוש דגבה הוא דאיתמר להך שיעורא ולא בשאר כוס של ברכה דבהו סגי בטעימה בעלמא וכלישנא דגמ' שם המבכר צריך שיטעום, ועיין בט"ז הל' מילה בשם הרא"ש והרשב"א וכן נראה מדברי רבינו דוד להלן, [ותהו י"ע מה דרין בהבדלה לדעת הגאונים הנ"ל האם דמי לשאר כוס של ברכה או לקידוש מדמיין לה להך דינא, ולפי דבריו נראה דכיון דהך סוגיא דדף קה: איירי לענין הבדלה ועלה הוא דקאמר המבכר צריך שיטעום משמע לכאורה דדינה כשאר כוסות של ברכה דהוי, ועיין היטב בשו"ע הרב סי' ק"ג, עיי"ש], ובאמת שאר רבותינו הראשונים אית להו דההיא דהמקדש צריך שיטעום מלא לוגמיו הוי חד דינא עם הא דאיתא דהמבכר צריך שיטעום והתם נמי הכוונה היא למלוא לוגמיו כמו גבי טובא עלייהו דקידוש גופא, דאיתא בגמ' פסחים דף קא. שהיו מקדשים בבית הכנסת ושאלת הגמ' דמה צורך לקידוש זה, כיון דאין קידוש אלא במקום פעודה והם לא היו אוי"כ לים שם הרי לא יכלו לצאת בהך קידושא, ותירצה הגמ' דלאיתוי אורחים ידי חובתם, וקשה דהא כיון דהם לא יצאו היה אסור להם לשתות וכיון שכן האיך היו יכולים לקדש לאורחים. והנה נאמרו בזה שלשה דרכים בקדמונים, חדא הוא תירוצו של רבינו הגר"א בהגהותיו שנקט דבאמת לשיטת הגאונים לא היו מקדשים אלא אחד מן האורחים שהיה יכול לשתות ולא אחד מבני העיר, עיי"ש, ובאמת דכן מבואר גם בדברי הפרישה הנ"ל, ומיהו זה דוחק קצת לענ"ד הרטושה דבפשוטו משמע דאחד מבני העיר היה מקדש להוציא את האורחים. והפרישה שם בהמשך דבריו תמה דהאיך מקדשים בבית הכנסת על סמך טעימת התנוקות והרי מעולם לא היתה תקנה כזו, ולכן העלה שם דלחוק ולומר דלהגאונים לשיטתם ישתה המקדש רביעית מיון הקידוש ובהכי נפיק ידי מקום פעודה לדעתם וכמבואר בשו"ע סי' רע"ג, ועיין היטב במג"א סי' רס"ט ובמאמר סי' רע"א, והנה בעל המאמר מרדכי שם כתב לתרץ דבאמת האורחים היו שותים ולא המקדש ואפ"ה שפיר מהני לענין קיום מצות הקידוש, דמה דבעינן שהמקדש ישתה זה רק כשהוא יוצא בהך קידושא, אבל כשאין הוא יוצא חשיב שתיית השומעים כשתיית המקדש, עיין היטב בדבריו, ונמצא לפ"י דבאמת בכה"ג יכול כל אחד מהמסובין לקיים חובת טעימת כוס של קידוש וליכא קפידא אחד מיינייהו וכדברים האלה כתב מרן הרעק"א בשו"ע סי' רע"ג, עיי"ש.

ונראה דיסוד מחלקותם הוא בעיקר הך דינא חדתא דאיתא גבי קידוש דאמרין דהמקדש עצמו צריך שיטעום לפי דעת הגאונים, האם זה דין במעשה הקידוש, דהיינו דזה חלק מנוף הקידוש על היין ובלא"ה אין כאן מעשה קידוש כלל, או הוא דין ביציאת ידי חובת הקידוש, כלומר דאי אפשר לצאת ידי חובת המצוה אם לא היתה טעימה בהדי קידוש, דאם זה דין במעשה הקידוש א"כ בכל גוונא צריך המקדש עצמו לטעום, אבל אי ביציאת ידי חובת הקידוש הוא דאיתמר הך הלכתא א"כ כשמקדש להוציא אחרים לא רמיא עליה חובת ה"ט עימה כלל, אלא על השומעים בלבד, ודו"ק, והנה לקושטא דמילתא הדבר מבואר בתורתן של ראשונים, דהנה המרדכי בשם השר מקוצי כתב דלענין שתיית יין הועיל קידוש ואפילו במקום אחר יכול לשתות אי ליכא משום שינוי מקום, והיה מקום לכאורה לפרש בדבריו דלענין שתייה מהני הך קידושא אבל אכילה אכתי לא הותר לו, ועיין היטב בשו"ת הרשב"א ח"א סי' ש"כ ובדבריו בתשובות וחיודושה הרשב"א פסחים שם ובהערות שביבי אש שם אות י"ג, אבל במאמריו כתב לענין אותו כוס מיהא מעיל צוותו, והדברים צריכים ביאור, ועיין סדר קידוש והבדלה – שביבי אש סי' י"א, ולענ"ד היה מקום לומר בהכרעת הך ענינא, דהיכא דאיכא כוס מלא לפני המסובים חשיב כאילו הם הם המקדשים בעצמם ובכה"ג באמת סגי שפיר בשתייתם מכוסם ואף אם המקדש עצמו לא שתה, אבל אם אין להם כוסות יין לפי ניהם, [או שהוא יין פגום וכדומה], ואז הם מסובים על כוס של המקדש באופן כזה בעינין שדוקא הוא יטעום, ודו"ק היטב בזה.

מצות אמונת ה' ויחודו

אנכי ה' א אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים (ב. כ.)

במקרא זה מפורש מצות אמונה, שהוא יסוד אמונת אומן, והיא מצוה תמידית שאין לה הפסק וכמבואר בספר החינוך מצוה כ"ה והובא גם בביאור הלכה סי' א'; במנין המצוות התמידיות שהיא הראשונה ביניהם, שבהן מחויב האיש הישראלי מיים כניסתו לעול המצוות ועד צאתו מן העולם, ונראה שמצות חובת האמונה היא המצוה הראשונה שמתחייב בה נער הבר מצוה, להאמין באלוקי ישראל, שהוא הבורא והיוצר, היה הוה ויהיה, וראוי שהאב או המלמד ילמדו את הנער חובת מצוה זו סמוך לכניסתו לעול תורה, משום שחובה זו חלה עליו מיד עם כניסתו לעול המצוות, יחד עם שאר המצוות התמידיות. [ועיין בספר קובץ מאמרים להגה"ק רבי אלחנן וסרמן ה"ד מאמר בענין האמונה, שהאר"ך טובא לבאר איך אפשר להטיל חובה זו על נער קטן ורך בשנים, בה בשעה שהרבה חכמים ונבונים לא הגיעו להכרה זו, עיי"ש דברים נמוחים], והנה פשוט וברור שמצוה זו נוהגת באנשים ובנשים ואין אחד מישראל פטור מחובה זו וכלשונו של בעל החינוך שם: "ונוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ובנקיבות והעובר עליה אין לו חלק וזכות עם ישראל, וזאת מן המצוות שאין להם זמן ידוע, שכל ימי האדם חייב להיות [או לחיות] במחשבה זו".

והנה מצוה נוספת שהיא גם מצוה תמידית היא ליחודו, שהוא קל יחיד ומיוחד ואין עוד מלבדו וחייב מצוה זו נלמד מקרא דשמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד, וכמבואר כל זה בלשונו קדשו של בעל החינוך וגם הסמ"ק חשיב לה למצוה באנפי נפשה, ולא ברירא לי האם כוונת המצוה היא שאנו חייבים להאמין בו שהוא קל יחיד ומיוחד, ולפי זה הוא תוספת למצות האמונה דכשם שאנו חייבים להאמין בו שהוא הבורא והיוצר ומשגיח וכו' כך נתחייבו להאמין שהוא יחיד ומיוחד, ובאמת דכך היא דעת רב סעדיה גאון שהובאה בדברי קדשו של הסמ"ק להר"י מקורביל, מצוה ב', ליחוד פי' רב סעדיה גאון: "כי כמו שצריכים אנו להאמין כי הוא האדון המנוהג הכל, כך יש לנו להאמין שאין זולתו מנוהג וכו'", והובאו דבריו בארוכה גם בסמ"ג מצוה ב' ושמ נכללת אמונת היחוד בהדי מצוות האמונה, עיי"ש היטב, או דילמא הכוונה היא להאמין שהוא יחיד ולשנן הדברים במוחש ולזכור את אחדותו ומלכותו ית' וזה חלק מקבלת עולו עלינו, כמה שאנו ממליכים אותו עלינו ומייחדים שמו יתברך וכך מבואר גם בתחילת דברי הסמ"ק שם שכתב: "ליחד שמו של הקב"ה וזהו קבלת עול מלכות שמים", ולכן מנה אותה הסמ"ק למצוה בפני עצמה, וכעין זה מבואר גם בלשונו של החינוך שם: "כי בהיות האדם זוכר בבקר אחדות השם ומלכותו וכי השגחתו ויכלתו על הכל ויתן אל לבו כי עיניו פקוחות על כל דרכיו וכל צעדיו יספור, לא יתעלם ממנו דבר מכל דבריו ולא יוכל להחביא אחת מכל מחשבותיו, הלא יהיה לו למשמר מחשבתו הואת והואת פיו בדבר הזה כל היום".

ונראה לענ"ד בדעת הסמ"ק דתרייהו אינתייהו כמצוה זו וכדחזינון מדברי רבינו הסמ"ק שכלל בדבריו את שניהם, והם להאמין באמונת אומן שהוא קל יחיד ומיוחד ואין עוד מלבדו והוא חלק במצוות האמונה וכדברי רבינו סעדיה גאון, וכן עלינו לחיות עם הכרה זו בכל עידן ועידן והיינו קבלת עול מלכות שמים, להמליכו על כל איברינו וגידינו, המלכה גמורה ומוחלטת ללא סייג, ובאמת למדנו מדברי הרמב"ם פ"ד איסורי ביאה הל"ב דגר שבא להתגייר מדיעין אותו עיקרי הדת "שהוא יהוד ה' ואיסור עבודה זרה ומאריכין בדבר הזה", ותמוה דלא הוצרכו בדבריו את מצות האמונה וצריך לומר דאמונת היחוד הוא מגדרי חובת האמונה, ועיין בדברי קדשו של המ"מ שם: "הדבר פשוט, שכיון שאלו הם עיקרי הדת והאמונה צריך להודיעם בבירור ולהארץ עמם בזה שהוא עיקר היהדות והגירות".

ומצאנו באמת בדברי קדשו של הרמב"ם בספר המצוות שחילקם לשני מצוות, מצוה קמייתא היא שנאמין שיש עילה וסיבה והוא פועל לכל הנמצאות וכו', ומצוה שנייה היא שציונו באמונת היחוד והוא אמרו שמע ישראל וגו', אך בהמשך דבריו כתב הר"מ שם: והרבה שיאמרו מצות יחוד ויקראו גם כן זאת המצוה מלכות, כי הם יאמרו כדי לקבל עליו עול מלכות שמים, רוצים לומר להודות ביחוד ולהאמינו, ועיין בספר חרדים ריש פרק א' ודו"ק היטב בכ"ז.

וצריך להוסיף בזה דהנה מצות יחוד ה' הרי היא מצוה עשה תמידית שאין הזמן גרמא וא"כ פשוט וברור שגם הנשים חייבות בה, וקשה טובא דהרי במצוות עשה דקריאת שמע אינן חייבות משום שהיא מצוה עשה שהזמן גרמא וכדאיתא בגמ' ברכות דף כ. ובחינוך מצוה ת"כ ועוד ותקיש דהרי מצות היחוד נלמדת מהך קרא דשמע ישראל ואיך אפשר למיפל" גינהו, והפשוט והברור בזה דמצות יחוד ה', ליחוד בלבד ובהכרתו היא חובה גמורה על כל ישראל בין אנשים ובין נשים, בכל עת ובכל זמן, והיא חובת הלבבות, אלא שהמצוה המעשית הנכללת בזה, להוציא את הדברים האלה להדיא בפיו פעמיים בכל יום היא ודאי הדוי בגדר זמן גרמא, וקצאתי בכל ענין רחב ועמוק זה כי הם דברים העומדים ברומו של עולם ובכבשונו של עולם.

ולסיום הדברים ראוי להעתיק את לשון קדשו של הנשר הגדול הרמב"ם בספ"ו מהלכות מצוה: "חייב אדם להזהר במצוה מפני שהיא חובת הכל תמיד, וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד ה', שמו של הקב"ה ויזכור אהבתו ועור משנתו ושגיותו בהכללי הזמן וידע שאין דבר

הוצאת ממון לצורך הצלת נפשות

חייב להוציא ממון לצורך הצלת חברו או ריפוי כגון לשכור רופא או לקנות תרופות להצלתו, וכן כשמפסיד שכר עבודתו באותו הזמן. אלא שנחלקו הפוסקים אם חייב להוציא כל ממון לצורך הצלת נפשות, ולדינא נראה כדעת הפוסקים החייב להוציא כל ממון. אמנם על הניצול לפרוע את כל ההוצאות שהוציא המציל עבורו. ומ"מ המציל מחויב אף כשיודע שאין לו לניצול יכולת להשיב לו.

ומיהו אם שכר אחד פועלים ישראלים להציל אדם מישראל אינו חייב לפרוע להם דהם מחוייבים במצוה זו כמותו, אמנם אם לזה כספים לצורך הצלת נפשות צריך הלוה לפרוע למלוים [אג"מ].

רשאי הרופא ליטול שכר עבור טירחתו ברפואת החולה, ואם פסקו לרופא דמים מרובים בשכר טירחתו חייבים לשלם את כל מה שפסקו לו.

אותם שעוסקים בעבודת קדש זו בהתנדבות ואין רגילים דמים בשכרם בשכר טירחתם אין חובה לשלם להם, אמנם נראה דראוי לשלם להם כפי הפסיקה אם פסקו.

1 שו"ע ח"מ תכ"א, ואם לא עשה כן עובר בלאו דלא תעמוד, כמבואר בגמ' סנהדרין (עג) [וכדפרי"ש שם, שמשמעות הכתוב היא לא תעמוד על עצמך, אלא חוזר על כל צדדים שלא יאבד דם רעך]. ובמנחת חינוך (הל) צידד לומר שעובד אף בעשה דוחשבת לוי שלאחר שלמדנו מהיתור של הלאו שמחוייב למטרה ולאמרו חזר הדין שאף מצד העשה הוא מחוייב בוה. ובשו"ע הרב (נזק גוף ס"ח) כתב שאינו מחוייב מצד העשה למטרה ולאמרו.

2 הנה כיבוד הדין אם יש חיוב לבובו כל ממון על לא תעשה בשב ואל תעשה, יש מחלוקת הפוסקים דבש"ת חוות יאיר (קלט) כתב שאין חייבים לבובו כל ממון על לא תעשה אלא אם עובר בקום ועשה. אבל כשאנו עוקר במעשה ה"ז כמצות עשה שאין חייב יותר מחובו. [בהגהות הרע"א על יו"ד סי' קנו וכן בפ"ת שם הביאו שכן דעת הפ"מ ע"ש]. ולפי דעת זו נראה דלינא אין חייב לתת כל ממון עבור הלאו של לא תעמוד, אבל לדעת הר"ש (סי' שפז) דעת דעת כמה פוסקים דאפילו בשב ואל תעשה חייב לבובו כל ממון יש לכאורה לומר שחייב לבובו כל ממון כדי להציל נפש מישראל, ובביאור הר"א (יו"ד קנ"ה) היא מהר"ו (קנו) שמשמע מדבריו דבמאמריו: בכל מאמריו: לגבי ע"ז שמחוייב לתת כל ממון משמע שבשאר לאוין אינו מחוייב, ולדעת הר"ן חייב. ועי' במרחשת (ח"א סי' מו) שפלפל בהו ודן אם יש הוכחה מהסוגיא בסנהדרין שמחוייב לתת כל ממון [ומאריך ביד רמה שם בסנהדרין משמע שחייב רק למטרות ולהשכיר פועלים אבל היינו דוקא ממון הניצול בלבד ולא ממון שלו, וראה בכלי חמדה פרשת תצא שלמד כן בדבריו, אמנם עיניו משיב"ב בקובץ הלכה ורפואה ח"ג עמ' מה ואילך בביאור דעת הרמ"ה והמארי שם]. והנה לגבי פדיון שבויים ק"ל שאין פדיון יותר מכוני מדינה משום דוחקא דציבורא, ובח"ס (ח"ה קעז) הקשה שמהאחר דמובאר ברמב"ם דמי שאינו פודה עובר בלא תעמוד: א"כ יהיה מחוייב למסור כל ממון [לפוסקים שאף בלאו דשוא"ת חייב בדבין], ותי דשם שזה מוטל על כל הציבור אין הציבור מחוייב בוה, אבל היחיד באמת מחוייב.

ולפ"ז כתב בקובץ ה"ל שבאופן שהחולה בבית חולים שנחשב שמוטל על הציבור אין היחיד מחוייב למסור כל ממון [ולכן אין הרופא דן לעבור על תקני בית החולים להצלת חולה כשמתכן שיאבד משרת] אבל כשהוא במצב שעומד בפני יחיד נידון להצילו בכל ממון יתכן שחייב.

ועיין בתורת חיות פ"ב הערה ג, אם צריך הניצול לשלם קנס שהוטל על המציל. ולענין חולה שאב"ס אם חייב לבובו ממון לרפואתו י"ע טובא ואי נימא דהם בנה איכא ל"ת דלא תעמוד: א"כ יתכן שיתחייב להוציא ממון על כך, אך משום חובא דהשבת אבידה לכאורה אינו מחוייב.

3 באהבת חסד (ח"ב פ"ב ב) כתב שמחוייב להפסיד כל ממון כדמשמע בסוגיא דב"מ (סב) לגבי שנים שהיו מהלכין בדרך שרק לגבי למסור את נפשו אינו מחוייב עבור חברו [היינו קודמים] משמע שלמסור כל ממון הוא חייב. [אלא שיש לדון באופן שמסירת כל ממון עלול להביאו לידי סכנת רעב וכיוצ"ב שאינו מחוייב כנ"ל].

4 רא"ש (פ"ח סי' ב), ע"פ הגמ' שם (עד). בנרדף ששיביר כלים של כל אדם. וז"ל כמה מהראשונים שם [ומ"ה]. ומאריך: וז"ל הטור ובי" (ח"מ תכז) אמנם בסמ"ע (שם סק"א) תמה על מה שהשמיטתו הרמב"ם והמחבר. ועי' תוס' ב"ק ס ב ד"ה מהו ושמ"ס שם פא ב ד"ה מפסק, וע"ז פקוח נפש. ועי' קדושין ח ב מדאורייתא חזון מחייבת אצולו, ועי' גליוני הש"ס לר"י ענינל שם שהעיר הלא מחוייבת לשלם בעד הכנר וע"ז מש"כ ע"ז.

5 ואם לא הצילו עובר בלא תעמוד, שו"ע הרב שם.

6 טוש"ע יו"ד סלו ג. והיינו שכר הסמננים שריפא בהם וכן שכר בטלתו.

7 רפ"א שם. וכתב הטעם דאף שהוא מחוייב בהצלתו מ"מ כיון שזה מוטל על הציבור ולא עליו דוקא, מחוייבים לתת לו אם פסק. ועי' ט"ז מה שם שהוסף וביאר בוה.

לולי הציווי והייתם לי סגולה לא יכלו לענות נעשה ונשמע שבת זו מיוחדת מאוד, שאנו קוראים את הפרשה של קבלת התורה, ומצינו בחז"ל: אמר ה' לישראל בני קראו את הפרשה ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים בהר סיני. וממילא מתעורר בשבת זו כל הענין של מעמד הר סיני וקבלת התורה, וצריכים לנצל את השבת היטיב.

היום הזה נהיית לעם, אנו אומרים כל יום ב'רוך אלו קינו שהבדילנו מן התועים וכו', שאנו העם הנבחר וקרבנתנו מלכנו לעבודתך, וצריכים להר"גיש את זה ולהיות עם זה.

יש מצווה בתורה לזכור את מעמד הר סיני, כמו שמתואר במוסף של ר"ה: אתה נגלת בענין כבודך, בקולות וברקים עליהם נגלית. וזה צריך להיות מושרש אצל כל אחד בלבו, כמ"ש רק השמר לך פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך והודעתם לבניך ולבני בניך. רק מי שחי עם זה יכול להע"ביר זאת לדורות. אם מתבוננים בתורה רואים שיש הקדמה למתן תורה שהיא היסוד והבסיס של קבלת התורה, שצריך לדעת 'והייתם לי סגולה וגוי קדוש'. ובהמשך כתוב הנה אנכי בא אליך וכו'.

קבלת התורה בפועל כתוב פעמיים בפרשה. וישב משה.. ויאמר משה וכו'. וכתוב בתחילה 'נעשה ונשמע'. ויש לפרש ש'נעשה' הראשון מתייחס להקדמה של 'והייתם לי סגולה'. ו'נעשה ונשמע' מתייחס לעצם קבלת התורה בפועל. וכן מצינו ברש"י על הפסוק ויסעו מרפדים וכו' מה נסיעתם בתשובה וכו' בגלל שקבלת התורה חייב להיות מתוך תשובה. ואז פסקה זוהמתם, כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. לכן צריך כל אחד להחליט בלבו לעשות תשובה, ואז יתקיים בו 'שובו אלי ואשובה אליכם'.

אלה הדברים – לא פחות ולא יותר באם לא תחטאו

אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל (י"ט ו'), ופירש"י שם: לא פחות ולא יותר. ויש להבין מה הו"א שיוסיף לדבר יותר ממה שאמר לו הקב"ה. ומבאר האור החיים שלא יוסיף לשכנע ולחמם אותם לקבל את התורה. וכע"ז כתב בדרשות הר"ן לבאר מדוע לא נחן משה רבינו בחוש הדיבור. כדי שלא יאמרו שבגלל שידע לשכנע לכן קיבלו את התורה, אלא קול ה' שמדבר מתוך גרונו זה מה שהעביר לישראל. והיינו 'לא פחות ולא יותר' שלא יוסיף בשכנועים לקבל את התורה, רק כל אשר דיבר הקב"ה נעשה ונשמע.

וההת"ס מבאר 'לא פחות ולא יותר' שהתורה רמזה כאן שכלל ישראל ישמרו את התורה בשלימותה, ולא יעברו עבירות שבגללם יצאו לגלות ושם לא יוכלו לקיים את כל המצוות, כמו קרבנות וכו'. ומצד שני בגלות ע"י שעבוד מלכויות נוספו גם מצוות חדשות, כגון חנוכה ופורים. וזה מה שאמר הקב"ה שלא יפחתו ולא יוסיפו על התורה.

כה תאמר לבית יעקב שזוכים לתת מזמנם לבני ישראל לעסוק בתורה

כתב רבינו בחיי כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני, למה הוצרך אמירה מיוחדת לנשים, ולא סגי באמירה לנשים. אלא שהאשה היא אחראית על הבית ויכולה להשפיע על הבנים שילכו ללמוד תורה. לכן קרא הקב"ה גם לנשים, שהם ישמרו על הבנים, וימשכו את בניהם לתורה.

תדפיס מספר "רפואה כהלכה"

יו"ל ע"י מכון "שביבי אש"

נ.ב. הספר הינו כתבי תלמיד עפ"י מה ששמע מהגאב"ד שליט"א

תשיית לראשו עטרת פז
לידינו העומד לימין הפנת תורת הגאב"ד הר"ר **מנחם פרענקל** הי"ו - לעייקווד על שעמד בכור המבחן בפני מרן הגאב"ד שליט"א על טוש"ע יורה דעה בהצלתה רבה ונתעטר בעטרה יורה יורה

ברכת מולא טבא לידידינו הנכבדים הרה"ח **יחזקאל שיינפלד** הי"ו - בני ברק לרגל שמחת נישואי הבת למזלי"ט הברכה אחת היא לאביו ידידינו מהר"ר **מושה חיים שיינפלד** הי"ו - בני ברק לידידינו הרה"ח **משה פריעד** הי"ו - בראויל לרגל שמחת נישואי הבן למזלי"ט

לתרומות והנצחות ניתן לפנות לטל': 058-3238947 או לדוא"ל: SHVIVIASH@GMAIL.COM **לקבלת הגיליון מידי שבוע ניתן לשלוח בקשה לדוא"ל SHVIVIASH@GMAIL.COM**

בית הוראה שערי הוראה זמני פתיחת בית הוראה בראשות הגאב"ד בין השעות 9:00-14:30 בשאר שעות היממה יושבים חברי הבדי"ץ מעתה למפני 24 שעות ביממה: 03-6161616 **בית הוראה לעניני רפואה** 03-6148000 או 03-6161616 שלוחה 3

ניתן לשלוח שאלות למרן הגאב"ד שליט"א בפקס: 0722-60-63-61 **לקביעת תורים וקבלת קהל** 03-6161616 שלוחה 4